

TRANSFORMACIJA

SADRŽAJ:

- / Sloboda kretanja
- / Uskoro novi planovi upravljanja NATURA 2000 područjima
- / Održana završna konferencija projekta Transformacija

NOVI PRISTUP UPRAVLJANJU ZAŠTIĆENIM I NATURA 2000 PODRUČJIMA

Broj 08 / godina 2017.

Sloboda kretanja

Koncept "slobode kretanja" (Freedom / Right to roam) prisutan je već desetljećima u mnogim sjevernim i zapadnim europskim državama, a odnosi se na pravo svakog pojedinca na slobodno kretanje javnim ili privatnim prostorima u svrhu rekreacije ili odmora bez stjecanja imovinske koristi te uz minimalni utjecaj na okoliš. Ovakav koncept uvršten je čak i u ustave nekih zemalja, a u mnogima je prisutan i kao sastavni dio nekoliko zakona (Škotska, Finska, Norveška, Švedska, Estonija, Latvija, Litva, Austrija, Češka i Švicarska).

Jedna je od najpoznatijih udruga koja promiče slobodno kretanje i šetnju u prirodi Ramblers Association, osnovana 1935. godine u Velikoj Britaniji. Udruga je osnovana s ciljem povećanja prava na slobodno kretanje te utjecanja na izmjene brojnih zakona koji su ograničavali kretanje po većini ruralnih i prirodnih područja Velike Britanije. Prvu veliku kampanju provode 1949. te doprinose donošenju National Parks and the Countryside Act, zakona koji je propisao obavezno obilježavanje i službeno uvrštavanje pješačkih puteva u Engleskoj i Walesu na sve zemljovide područja. No, većina javnih i privatnih površina u Engleskoj i Walesu ostaje nedostupna za slobodno kretanje te udruga nastavlja s dugogodišnjom kampanjom i zagovaranjem. Godine 1985. pokreću kampanju *Zabranjena Britanija* (Forbidden Britain) s ciljem omogućavanja kretanja divljinom i otvorenim područjima mimo označenih puteva. Počinju lobiranje prema različitim političkim strankama što u konačnici rezultira donošenjem ključnog zakona Countryside and the Rights of Way Act, 2000. godine, a koji omogućava slobodno kretanje planinama, močvarama, ravnica i stepama.

ramblers
at the heart of walking

Udruga kontinuirano djeluje na zagovaranju slobodnog kretanja pa tako 2011. godine pokreću kampanju *Branch Out* kao reakciju na prijedlog Šumarske organizacije Britanije da proda i privatizira javno dostupne šume i šumska područja. Kampanja je polučila uspjeh te je vlada preispitala svoje odluke i nastavila zagovarati javno i slobodno kretanje šumama.

Udruga snažno promiče pješačenje kao oblik rekreacije i slobodne aktivnosti, uz često organiziranje vođenih pješačkih tura za članove, ali i širu zainteresiranu javnost. Udruga u aktivnostima promocije pješačenja, kao jednog od najpopularnijih hobija u

Britaniji, često surađuje s vladom, lokalnom samoupravom i lokalnim zajednicama. U godini osnivanja (1935.) udruga je brojala 1 200 članova i 300 zasebnih klubova dok danas ima preko 500 lokalnih grupacija i više od 107 000 članova.
Web stranice udruge Ramblers: <http://www.ramblers.org.uk/>

Uskoro novi planovi upravljanja NATURA 2000 područjima

U sklopu projekta *Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom NATURA 2000* potpisani su ugovori o suradnji sa svim javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj na nacionalnim (nacionalni parkovi i parkovi prirode), županijskim i lokalnim razinama (javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima). Nositelj je projekta Ministarstvo zaštite okoliša i energetike s partnerom, Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu.

Svrha je projekta doprinos postizanju ciljeva i uspostavljanju mjera očuvanja za ciljne vrste i stanišne tipove ekološke mreže NATURA 2000 u Republici Hrvatskoj, a putem planiranja upravljanja NATUROM 2000, jačanjem kapaciteta dionika za upravljanje i komunikaciju NATURE 2000 u javnosti.

Sve javne ustanove, odnosno upravljači zaštićenim i NATURA 2000 područjima od 2018. godine, provodit će zajedničke aktivnosti na izradi novih planova upravljanja NATUROM 2000, na razvoju standarda za praćenje upravljačkog sustava, na jačanju međusektorske suradnje za upravljanje prirodnim dobrima, jačanju partnerstva s organizacijama civilnog društva i privatnim sektorom kao i aktivnostima komunikacije, edukacije i podizanja javne svijesti za promociju NATURE 2000.

Ono što pozdravljaju sve organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom i zagovaranjem zaštite prirode i zaštićenih područja aktivnija je suradnja s upravljačima tih područja kroz niz planiranih radionica za dionike, sudjelovanje u izradi novih planova upravljanja NATUROM 2000 te u konačnici izrada novog, snažnijeg okvira za upravljanje i praćenje stanja biološke raznolikosti te participativnijeg i otvorenijeg uključivanja zainteresirane javnosti u aktivnosti upravljanja NATUROM 2000.

Održana završna konferencija u sklopu projekta Transformacija

Završna konferencija projekta *Transformacija - novi pristup upravljanju zaštićenim i NATURA 2000 područjima* održana je 10. studenog 2017. u velikoj vijećnici Osječko-baranjske županije.

Voditelj projekta Dinko Pešić predstavio je projektne rezultate, rezultate seminara i okruglih stolova održanih u sklopu projekta, primjere dobre prakse sa studijskog putovanja u Austriji, aktivnosti na kojima su radili studenti Pravnog fakulteta Osijek te zaključke i preporuke za bolje i otvorenije upravljanje zaštićenim područjima koje su proizašle iz projekta.

Ivan Mužar iz udruge Eko PAN iz Karlovca predstavio je problematiku koja proizlazi iz neodrživog upravljanja rijekama u Republici Hrvatskoj, a povezana je uz preizgrađenost hidroelektrana, regulaciju riječnih obala (uz konkretan primjer HE Lešće i njezina utjecaja na rijeku Dobru), degradaciju okoliša, gubitak bioraznolikosti i, kao najveći problem, značajan utjecaj na učestale poplave na području grada Karlovca

Goran Sabol iz udruge ZEO Nobilis iz Čakovca predstavio je sve izraženiji problem bespravne gradnje u zaštićenim područjima kojim se, osim nagrđivanja okoliša (sječom šuma, regulacijom i nasipavanjem obale), stvara i sve veći pritisak u vidu neodgovarajuće komunalne infrastrukture na područjima krhke biološke i krajobrazne raznolikosti. Predstavio je i aktivnosti suzbijanja bespravne gradnje u Međimurskoj i Varaždinskoj županiji koja je posebice izražena uz Muru i Dravu.

Ivana Korn Varga iz WWF Adrie predstavila je koncept novog modela prekograničnog upravljanja Rezervatom biosfere Mura-Drava-Dunav koji se izrađuje kroz projekt COOP MDD te u kojem sudjeluje 11 partnera u pet zemalja Rezervata biosfere (Austrija, Slovenija, Mađarska, Hrvatska, Srbija) od civilnog sektora i upravljača zaštićenim područjima do lokalne samouprave.

Dražen Šimleša s Instituta Ivo Pilar predstavio je primjere dobre prakse upravljanja NATURA 2000 područjima u Europskoj Uniji od kojih je posebno dojmliiv primjer zaštićenog područja Škocjanski zatok u Sloveniji kojim upravlja Društvo za promatranje i proučavanje ptica Slovenije (DOPPS). Ova je udruga revitalizirala nekoć muljevituu lagunuu te ju pretvorila u bogato stanište za brojne zaštićene vrste. DOPPS također upravlja s još dva zaštićena područja u Sloveniji te predstavlja izvrstan primjer dobre prakse koji može koristiti Hrvatskoj u kreiranju novih politika i modela upravljanja zaštićenim područjima koje bi se moglo dodijeliti i organizacijama civilnog društva.

Jelena Legčević s Pravnog fakulteta Osijek predstavila je koncept Zelene pravne klinike koja je uspostavljena u sklopu projekta *Transformacija* te model društveno korisnog učenja kao oblik praktičnog uključivanja studenata u rad organizacija civilnog društva u rješavanju konkretnih slučajeva i problema u sferi zaštite prirode i okoliša.

Završnu prezentaciju imali su studenti Stručnog upravnog studija Pravnog fakulteta Osijek; Valerija Bukovac, Katarina Verhas, Nikolina Gašparović i Matej Štok. Predstavili su konkretne slučajeve problema zaprimljenih na Zeleni telefon udruga Zeleni Osijek, Eko PAN i ZEO Nobilis na kojima su radili pružajući pravne savjete i pomoć. Studenti su također pripremali pravnu podlogu i sudjelovali na okruglim stolovima u sklopu projekta. Po završetku konferencije predstavljena je nova fotomonografija *Razotkrivene tajne naših rijeka: Mura, Drava, Dunav, Kupa* te su svi sudionici dobili svoj primjerak.

Impresum:

«Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije i Ureda za udruge Vlade RH. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost projektnih partnera i na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije»

Izdavač: Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek

Projektni partneri:

PRAVOS

Nobilis
zaštitarsko-ekološka organizacija

Ovaj projekt financira Europska unija

Projekt sufinancira

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge